

Městys Lysice
Strategický plán rozvoje obce
pro období 2023 - 2030

Analytická část

Charakteristika obce

Úvod

Městys Lysice je obec ležící uprostřed Moravy na okraji Českomoravské vysočiny na severu Jihomoravského kraje v okrese Blansko. Spádově patří do oblasti ORP Boskovice. Lysice nabízejí nejen pro místní občany, ale pro všechny z okolí i turisty místo, kde jsou poskytovány veškeré základní služby (lékaři, prodejny veškerého základního zboží, nákupní středisko, škola i školka, letní kino, prostory pro společenskou činnost i knihovnu, zimní přírodní kluziště, koupaliště atd.) Mezi nejvyhledávanější patří státní zámek, kostel sv. Petra a Pavla, obora a malebná krajina. Lysice patří mezi významné dopravní uzly. Je tady také mnoho restauračních zařízení. Mezi nejaktivnější spolky patří Sbor dobrovolných hasičů, Žijeme hrou, Mateřské centrum Jablíčko, Hospodářská a vzdělávací besídka či Divadelní spolek KLYH. Svými akcemi si zaslouží pozornost i skauti, rybáři, zahrádkáři, myslivci či chovatelé.

Historie

Doklady o životě člověka v okolí Lysic sahají hluboko do minulosti. Na pokraji Lysic byl nalezen kamenný nástroj pravěkého člověka mladší doby kamenné. Jde o velký vrtaný mlat 30 cm dlouhý, 8 cm široký a 3,5 cm vysoký.

V katastru obce byly objeveny velice cenné nálezy z období lidu popelnicových polí, doby bronzové, které spadají zhruba do konce druhého tisíciletí před naším letopočtem. Nálezy hrobů, nádob, bronzových ozdob a dalších pozůstatků svědčí o tom, že u Lysic jde o lužickoslezský typ pohřebiště. Velmi bohaté nálezy byly uskutečněny v době okupace u příležitosti výstavby říšskoněmecké dálnice. Řada nálezů je uložena v muzeích mezi jinými v Moravském muzeu v Brně.

První písemnou zmínku o Lysicích donedávna významní historikové a vlastivědci pokládali do roku 1308 a za prvního známého držitele Lysic byl považován Herald z Kunštátu, mylně pokládán za jistého Herolda uváděného jako svědka v listině Berharda z Cimburka z roku 1308. Po dalším důkladném zkoumání archivních pramenů a literatury bylo zjištěno, že roku 1308 Lysice Pánům z Kunštátu ještě nepatřily. Navíc upoutala odborníky listina o řešení sporu mezi Pardusem, synem Neplacha a klášterem Hradisko z 21. ledna 1278, které si starší badatelé nevšimli nebo si nepřipouštěli, že by měla nějakou souvislost s Lysicemi, kde jako svědek je uváděn Hrabíš ze Švábenic s predikátem z Lysic. Jde o nespornou první zmínku o Lysicích. Kdy přesně však byly Lysice založeny, o tom nemáme žádných písemných zpráv. První písemná zmínka o nedalekém hradu Rychvaldu pochází z roku 1371. V dnešní době již z něj zbyly pouze skromné zříceniny, protože po jeho dobytí počátkem XV. století byly následně i jeho hradby postupně rozebírány jako stavební materiál obyvateli okolních obcí.

O dobytí hradu svědčí i časté nálezy hlavic šípů, kopí a ostruh. Někdy okolo roku 1830 byly hluboko v sutí nalezeny dvojce železné dveře a meč. Tyto památky jsou uloženy v Lysickém zámku.

Městys Lysice, Strategický plán rozvoje obce pro období 2023 - 2030

Po Pánech ze Švábenic zhruba od roku 1316 až do roku 1451 vlastnila Lysice větev Kunštátsko-Lysická. Od tohoto data se majitelé často střídali. Postupně vlastnily Lysice větve Pánů z Kunštátu, Pernštejna, Kácova a Náchoda. V období třicetileté války, Lysice značně zpustly. V roce 1685 prodal císař Leopold lysické panství hraběti Serényovi. Tento rod měl Lysice v držení až do roku 1745, kdy je zakoupil Jan Jiří Piatti z Drnovic, který je vlastnil až do roku 1807. V roce 1811 dostalo se celé panství do dědictví Antonie hraběnky Dubské (rozené Piattiové) a její potomci, hrabata Dubští z Třebomyslic, Emanuel, Quido a Albrecht, vlastnili lysické panství až do roku 1945.

1.1 Některá významná data z historie Lysic:

1398	–	první zmínka o kostele
1514	–	získaly Lysice právo odúmrť
1550	–	na místě původní tvrze byla zahájena výstavba vodní tvrze. Dokončena byla v třicátých letech XVII. století. Později tvrz několikrát přestavěna až do nynější zámecké podoby.
1584	–	se připomíná pivovar s chmelnicí
1627	–	první záznam o škole v Lysicích
1652	–	povýšil císař Ferdinand III. Lysice na městečko s právem čtyř výročních trhů
1653	–	listinou Ferdinanda Leopolda hraběte z Náchoda bylo Lysicím uděleno 6 cechů (řadový, řeznický, pekařský a mlynářský, krejčovský, tkalcovský a ševcovský)
1660	–	písemná připomínka o léčitelství v Lysicích
1750	–	vybudován rybník Perná pro 12 kop ryb
1768	–	vystavěna budova radnice
1781	–	císař Josef II. potvrzuje privilegia udělená císařem Ferdinandem III.
1794	–	císař František I. potvrzuje stejná privilegia
1864	–	založen čtenářsko-pěvecký spolek Podhorák, ze kterého vznikl divadelní soubor Sokola, který se osamostatnil a v současnosti působí pod názvem KLYH Lysice
1866	–	založena Občanská záložna
1873	–	byl založen Hasičský spolek z tělovýchovno-hasičské jednoty Sokol
1919	–	zahájeno promítání kina

Území

Lysice patří již od minulého století k vyhledávaným místům turistiky a rekreace. Předurčuje je k tomu pahorkatá okolní krajina na pokraji Českomoravské vysočiny, ve které se střídají lesy s loukami a nádhernými výhledy. Přírodní park „Lysicko“ vytváří spolu se sousedními přírodními parky „Halasovo Kunštátsko“ a „Svratecká vrchovina“ soustavu krajinně chráněných území s cílem uchování neporušené krajiny.

Celková katastrální plocha obce je 1076 ha, z toho orná půda zabírá 42 %. Kolem jedné čtvrtiny výměry katastrálního území tvoří lesní pozemky. V katastru obce jsou ovocné sady.

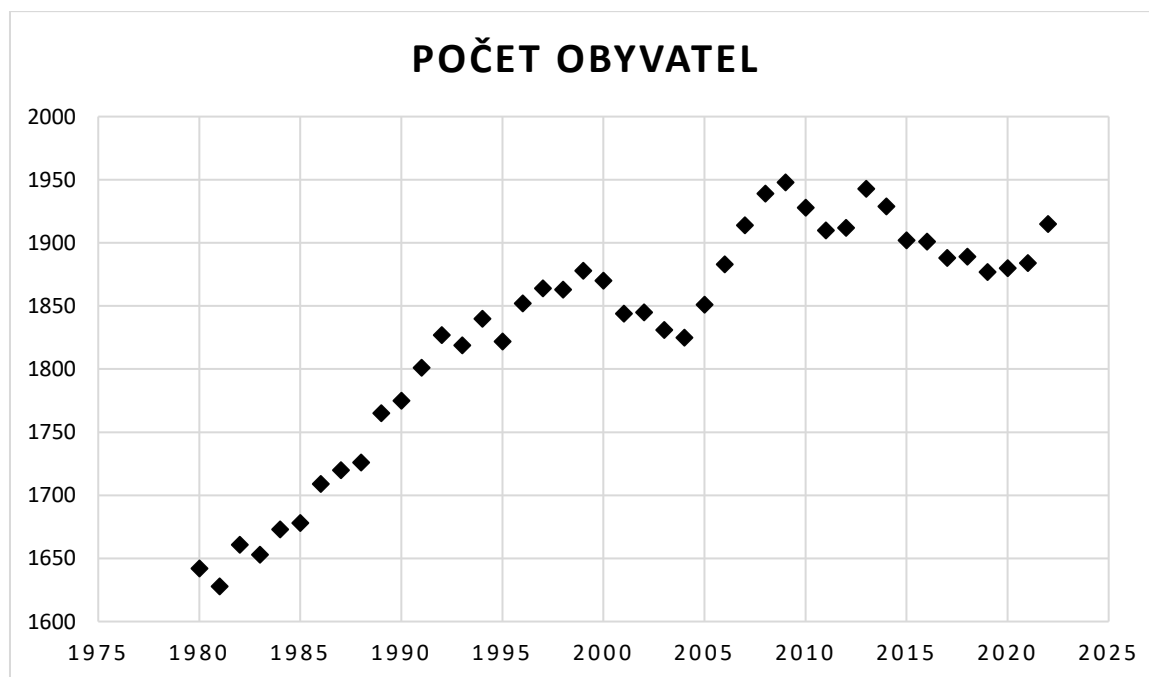
Obec Lysice se rozkládá asi čtrnáct kilometrů severozápadně od Blanska a deset kilometrů jihozápadně od města Boskovic. Vzdálenost do spádových sídel po veřejné komunikaci je – Boskovice 12 km, Blansko 15 km, Brno 30 km

Nadmořská výška 362 metrů. GPS: N49°27'4,68"; E16°32'2,04"

Obyvatelstvo

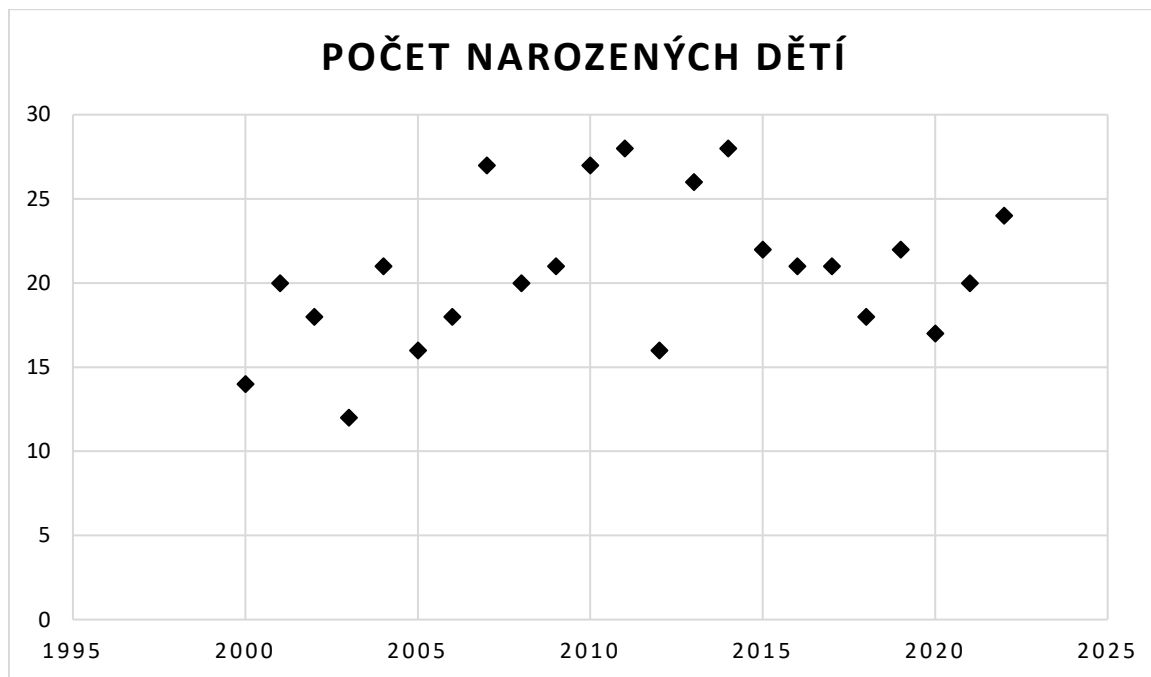
Demografická situace

Městys Lysice měl k 1. 1. 2023 1915 stálých obyvatel, z toho 943 mužů a 972 žen. V roce 1971 tu žilo jen 1587 obyvatel, pak počet obyvatel trvale rostl až do roku 2000. Několik následujících let počet obyvatel lehce klesal – během let 2000-2004 byl záporný jak přirozený přírůstek obyvatel, tak migrační přírůstek. Od roku 2005 počet obyvatel opět rostl a v posledních letech se pohybuje kolem 1900 obyvatel (viz. Graf.1). Počty narozených dětí byly v těchto letech poměrně vysoké, přirozený přírůstek kladný. Migrační přírůstek byl záporný, což způsobilo drobný pokles populace.

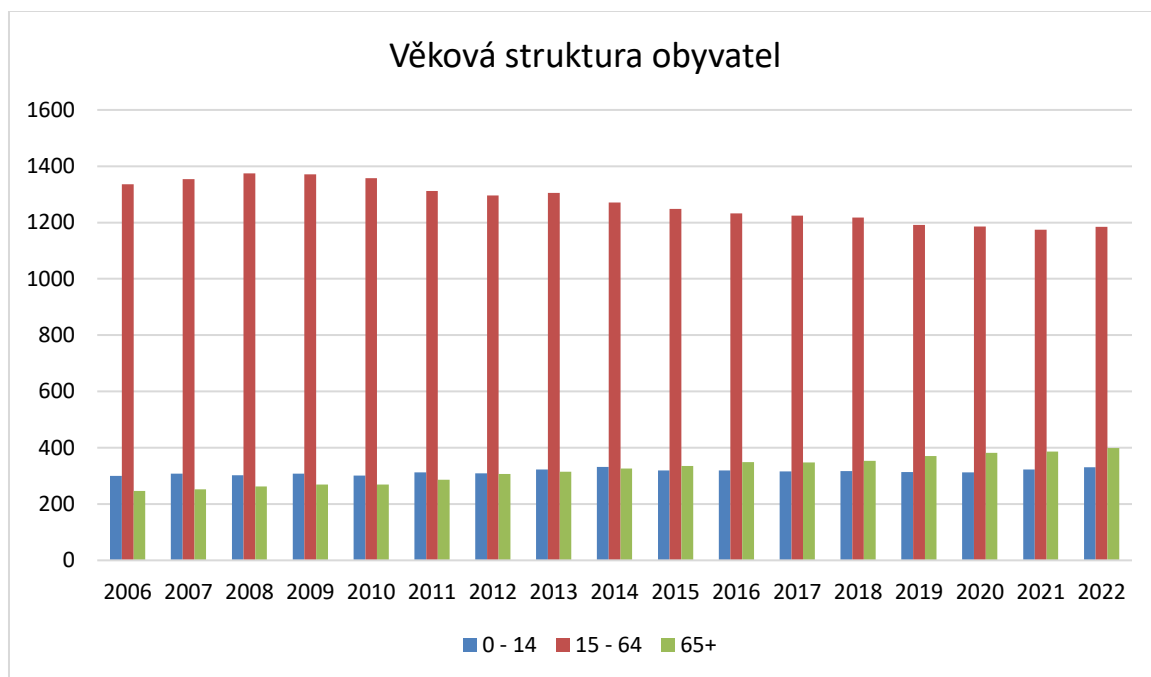

Graf.1. Vývoj počtu obyvatel v Lysicích od roku 1980 do současnosti

Počty nově narozených dětí se v Lysicích dlouhodobě pohybují mezi 10 a 30 narozenými dětmi za rok. Během posledních let je porodnost vysoká – v posledních 10 letech počet narozených dětí pouze dvakrát nedosáhl 20 dětí (viz. Graf.2). V obci je tedy vysoký podíl malých dětí, potažmo rodin s dětmi ve věku do čtyř let. Tuto skutečnost dokládá i graf Věková struktura obyvatel (Graf.3.). Věkový průměr obyvatel je 42,4 let, což je téměř stejné, jako krajský průměr (rovněž 42,7 let)

Graf.2. Počty narozených dětí v Lysicích v letech 2000-2022

Graf.3. Věková struktura obyvatel v Lysicích v letech 2006–2022

Městys Lysice, Strategický plán rozvoje obce pro období 2023 - 2030

Z časového vývoje počtu dětí, dospělé populace a seniorů (Tab.1.) vyplývá, že procentuální podíl dětí pod 15 let má mírně rostoucí tendenci, podíl seniorů nad 65 let jednoznačně roste. Klesá tedy podíl populace ve věku 15 – 64 let, tj. zejména pracující populace.

Tab.1. Počet obyvatel ve věkových skupinách 0-14 let, 15-64 let a 65+ let a jeho procentuální vyjádření v letech 2006-2022

	Počet obyvatel	0–14 let	%	15–64 let	%	65+ let	%
2006	1 883	300	15,9	1 336	71,0	247	13,1
2007	1 914	308	16,1	1 354	70,7	252	13,2
2008	1 939	302	15,6	1 375	70,9	262	13,5
2009	1 948	308	15,8	1 371	70,4	269	13,8
2010	1 928	301	15,7	1 358	70,4	269	13,9
2011	1 910	312	16,3	1 312	68,7	286	15,0
2012	1 912	309	16,2	1 296	67,8	307	16,0
2013	1 943	323	16,6	1 305	67,2	315	16,2
2014	1 929	332	17,2	1 271	65,9	326	16,9
2015	1 902	319	16,7	1 248	65,7	335	17,6
2016	1 901	319	16,8	1 233	64,9	349	18,3
2017	1 888	316	16,7	1 224	64,8	348	18,5
2018	1 889	317	16,8	1 218	64,5	354	18,7
2019	1 877	314	16,7	1 192	63,5	371	19,8
2020	1 880	312	16,6	1 186	63,1	382	20,3
2021	1 884	323	17,1	1 174	62,3	387	20,6
2022	1 915	331	17,3	1 185	61,9	399	20,8

Sociální situace

Jak vyplývá z Grafů.2. a 3, je v obci v současné době významný počet předškolních dětí, potažmo rodin s malými dětmi. Je tu rovněž relativně běžné (ve srovnání s většími městy) vícegenerační soužití. Existují rodiny, kde více generací sdílí jednu domácnost, dále rodiny, kde žije více generací ve dvou bytech v jednom domě. V širším slova smyslu lze jako vícegenerační soužití chápat i to, že se mladá rodina s dětmi žije poblíž prarodičů, i když bydlí každý zvlášť.

Sociálně patologické jevy se v Lysicích vyskytují v běžné míře, počet rodičů-samoživitelů se nijak nevymyká průměru. Nežije tu nijak významné procento migrantů ani občanů z etnických a národnostních menšin.

Podíl počtu seniorů stále mírně roste (viz. Tab.1.). V kontextu okresu, kraje i republiky to sice není nijak překvapivé, ale je nutné do budoucna počítat s tím, že seniorů bude přibývat na úkor populace v produktivním věku. Vyššího věku se postupně začnou dožívat populačně silné poválečné ročníky. Vzhledem k tomu, že naděje dožití (průměrná střední délka života) se stále zvyšuje, budou lidé narození po roce 1945 žít déle, než je tomu teď. Podíl seniorů v populaci

tedy dále poroste a spolu s tím poroste i poptávka po službách pro seniory. Rovněž se dá očekávat, že poválečné ročníky, nezasažené problémy spojenými s válkou, zraněními, podvýživou atd. se vyššího věku dožijí v lepším zdraví. Budou tedy chtít svůj čas trávit aktivně a budou očekávat, že v tuto možnost budou mít přímo v obci.

Spolková, osvětová a informační činnost

V Lysicích působí řada organizací, spolku a sdružení:

- **Sbor dobrovolných hasičů (SDH)** existuje v Lysicích již 150 let. SDH disponuje zásahovým hasičským vozem CAS 20 Tatra 815 terrno, dodávkou Fiat Ducato 2,3 MTJ 150K s možností přepravy 9 osob včetně řidiče a repasovaným vozem DA 12 Avia 31. Počet výjezdů Jednotky sboru dobrovolných hasičů zřizované městysem každoročně stoupá. V roce 2022 provedli více než 60 výjezdů. Zasažovali u požárů, odstraňovali spadlé stromy a překážky na komunikacích, zachraňovali osoby i zvěř. Každoročně SDH pořádá soutěž v požárním útoku *O pohár rady městyse*, soutěž v silových hasičských disciplínách *Lysický kabráček*, hasičský ples, pálení čarodějnic. SDH pracuje s dětmi i dorostem.
- **Žijeme hrou z. s.**, se od svého založení v roce 2014 zaměřuje především na pravidelnou a dlouhodobou sportovní činnost dětí a mládeže, a to takovým způsobem, aby byl sport přirozeně zapojený do širšího společenského dění, do rodin všech hráčů, sportovců a dětí. V roce 2014 započaly spolupráci pod názvem ŽIJEME HROU kluby FK Kunštát a FC Olešnice. Díky velmi úspěšné kooperaci mezi oběma kluby se v roce 2016 přidal TJ Sokol Lysice a v roce 2017 i TJ Sokol Drnovice. V roce 2019 se přidal TJ Sokol Bořitov. Společné týmy se zúčastňují soutěží FAČR ve všech věkových kategoriích od těch nejmenších přípravků, přes žáky až po tým dorostu. Kromě soutěží organizovaných FAČR, se děti účastní ve 14-ti denní periodě také turnajů, které organizuje Žijeme hrou pod hlavičkou a filozofií ŽIJEME HROU. Tyto turnaje jsou určeny pro všechny děti, které mají chuť a elán si zasportovat, bez ohledu na výsledek. Dále pak spolek pořádá fotbalové kempy, soustředění, ale i mimofotbalové aktivity, jako jsou plavání v Městských lázních Boskovice, cyklovýlety a v neposlední řadě také každoroční charitativní turnaj jehož cílem je sdružení finančních prostředků, kterými podporuje osoby a rodiny v jejich nelehké životní situaci.
- **Hospodářská a vzdělávací besídka, z. s.**, byla jako spolek založena 19.10.1919. V současné době je činnost Hospodářské a vzdělávací besídky zaměřena na činnost kulturně-společenskou. Stěžejní činností je každoroční tradiční rozsvícení vánočního stromu, tato akce je spojená se sbírkou na charitativní účely. Významnou akcí je také pořádání setkání harmonikářů pod názvem „*Veselá harmonika*“.

- **Základní organizace Českého zahrádkářského svazu (ČZS)** - účelem této organizace je pomáhat zahrádkářům v úspěšném pěstování ovoce a zeleniny. Organizace udržuje budovu Beraník, kde sídlí a pořádá řadu akcí, např. posezení při hudbě v oboře.
- **Český svaz chovatelů (ČSCH), základní organizace Lysice**, má podobné poslání jako svaz zahrádkářů a spolupracuje s ním při přípravě výstav. V roce 2023 oslavila 90 výročí založení. Tradiční akcí bývá Matějská prodejní výstava králíků.
- **Myslivecké sdružení Lysice-Štěchov** vzniklo 6. dubna 2003 jako občanské sdružení. Právo myslivosti vykonává v honitbě pronajaté od Honebního společenstva Lysice. Zakládajících členů bylo 22. Výměra honitby je 643 ha na katastrech obcí Lysice a Štěchov. V roce 2023 mělo sdružení 25 členů.
- **Základní organizace Českého svazu včelařů Lysice** v současnosti sdružuje zhruba 100 členů ze 13 obcí. Počet členů se postupně zvyšuje a s chovem včel začínají i mladí lidé.
- **Tělovýchovná jednota Sokol Lysice** – v současnosti funguje oddíl tenisu, dva oddíly malé kopané a fotbalový oddíl.
- **Divadelní spolek KLYH Lysice** – navazuje na dlouholetou tradici ochotnického souboru, který v Lysicích vznikl v roce 1870. Lysičtí ochotníci každoročně připravují s velkým úspěchem divadelní představení pro veřejnost. Tato představení pro velký zájem několikrát opakují. Jedna z repríz bývá spojena s Večerem dobré pohody, který má v Lysicích dlouholetou tradici. Spolek se též aktivně podílí na Mikulášské oslavě, která je již tradičně pořádána pro děti z Lysic i širokého okolí v letním kině. Též každým rokem pořádá v prosinci charitativní akci Živý Betlém.
- **Základní organizace Českého červeného kříže v Lysicích (ČČK)**
- **Místní organizace svazu tělesně postižených ČR v Lysicích**
- **Místní organizace svazu rybářů** pořádá každoroční závody v rybolovu pro děti a na Bílou sobotu výlov požární nádrže na Horním náměstí.
- **Lysické Jablíčko, z. s.**, zahájilo svou činnost v březnu 2008 jako neziskové občanské sdružení. Aktivita Jablíčka jsou určeny pro všechny generace, především však pro rodiny s malými dětmi. Pravidelně nabízí kroužky pro děti, výtvarné dílničky, přednášky, cyklozávody, zábavná odpoledne pro rodiny, divadelní představení apod. Spolupracuje s dalšími organizacemi.
- **Klub seniorů** - senioři se zúčastňují mnoha akcí, ale jejich podíl zanikal mezi jinými. V roce 2008 se tedy rozhodli založit vlastní klub. Od té doby jeho členská základna vzrostla víc než trojnásobně. Náplň klubu je pestrá – návštěvy divadel, zájezdy po památkách, výlety, přednášky, výstavy, kurzy ovládání počítačové techniky atd.
- **Skautský oddíl Corleonis** vznikl v roce 2018 pod hlavičkou organizace Junák – český skaut, z. s. V roce 2023 měl 57 členů v 7 družinách dětí a mládeže ve věku od 10 let (Sovičky, Srnky, Lišky, Divočáci, Draci, Orlí a Vlci). Skauti se pravidelně schází v MC Jablíčko a na Římskokatolické faře. Organizují nejrůznější akce, výpravy a letní tábor. Například před Vánoci při tradičním “Putování za Ježíškem aneb Živý betlém”, rozdávají betlémské světlo a skautské kalendáře, pomáhají organizovat Tříkrálovou sbírku pro Oblastní charitu Blansko nebo se účastní akce „Uklidíme Lysice“.

- **Římskokatolická farnost Lysice** - První písemná zmínka o kostele a duchovní správě v Lysicích je z roku 1398. Budova fary je zmiňována již o osm let dříve. V 18. století prošel kostel přestavbou a 24. září 1786 ho vysvětil první brněnský biskup Matyáš František hrabě Chorinský. Farní kostel v Lysicích je zasvěcený apoštolům Petrovi a Pavlovi. Do lysické farnosti ještě patří čtyři obce: Drnovice s filiálním kostelem Nejsvětější Trojice, Žerůtky s kaplí Panny Marie Sněžné, Lačnov s kaplí Nanebevzetí Panny Marie a Štěchov s kaplí svatého Jana Nepomuckého. Duchovní správa lysické farnosti zajišťuje pro obyvatele těchto obcí bohoslužby, křty, svatby, pohřby. Na základních školách v Lysicích a Drnovicích se vyučuje náboženství formou nepovinného předmětu. Během celého roku připravuje farnost ve spolupráci s obcemi a různými spolky náboženské a kulturní akce: koncerty duchovní hudby, výstavy drobného zvířectva, živý betlém s rozdáváním betlémského světla, setkání harmonikářů, grilování pro rodiny s dětmi, žehnání aktovek, přednášky a vzdělávací kurzy. K těmto účelům slouží kostely a budova lysické fary, která je místem setkávání pro všechny občany bez rozdílu vyznání. V budově fary působí mateřské centrum Lysické Jablíčko, z.s. a mají zde klubovnu lysičtí skauti. V budově fary je také sál, kde se při různých příležitostech setkávají členové farnosti a který občané využívají k oslavám svateb a rodinných výročí. Dále se v prostorách fary setkávají ministranti, děti, mládež, dětský sbor, atd.

Obec se všemi uvedenými organizacemi spolupracuje a poskytuje jim podporu, včetně finanční podpory.

Hospodářství

Ekonomická situace

Druhy pozemků k 10. 09. 2023 (Tab.2.)

Celková výměra pozemků (ha)	1 075,99
Orná půda (ha)	450,64
Chmelnice (ha)	-
Vinice (ha)	-
Zahrady (ha)	66,75
Ovocné sady (ha)	96,67
Trvalé travní porosty (ha)	36,40
Zemědělská půda (ha)	650,46
Lesní půda (ha)	273,97
Vodní plochy (ha)	8,72
Zastavěné plochy (ha)	24,33
Ostatní plochy (ha)	118,47

Městys Lysice, Strategický plán rozvoje obce pro období 2023 - 2030

Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti k 31. 12. 2022 (Tab.3.)

Počet podnikatelských subjektů celkem		421
podle převažující činnosti	Zemědělství, lesnictví, rybářství	24
	Průmysl celkem	61
	Stavebnictví	52
	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	77
	Doprava a skladování	20
	Ubytování, stravování a pohostinství	17
	Informační a komunikační činnosti	9
	Peněžnictví a pojišťovnictví	2
	Činnosti v oblasti nemovitostí	7
	Profesní, vědecké a technické činnosti	50
	Administrativní a podpůrné činnosti	6
	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	4
	Vzdělávání	6
	Zdravotní a sociální péče	4
	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	16
	Ostatní činnosti	50

Podnikatelské subjekty podle právní formy k 31. 12. 2022

Celkem	421
Fyzické osoby	350
Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	329
Fyzické osoby podnikající dle jiného než živnostenského zákona	15
Zemědělští podnikatelé	4
Právníkové osoby	71
Obchodní společnosti	38
Akciové společnosti	2
Družstva	1

Trh práce

K 31. 08. 2023 byla nezaměstnanost v Jihomoravském kraji 4,2%. Ve stejnou dobu byla v okrese Blansko nezaměstnanost 3,3% a přímo v Lysicích činila nezaměstnanost k 31. 08. 2023 3,8 %. Nezaměstnanost a jevy s ní spojené tedy v regionu nepředstavují takový problém, jako v jiných částech republiky. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda dosáhla v Jihomoravském

kraji ve 2. čtvrtletí 2023 částky 41 912 Kč (osoby přepočtené na plně zaměstnané) a meziročně tak vzrostla o 3 018 Kč, tj. o 7,8 %. Po započtení inflace ve výši 11,1 procenta ale reálně klesla o tři procenta. V mezikrajském srovnání byla mzda 3. nejvyšší (po hl. m. Praze a Středočeském kraji), ve srovnání s průměrem republiky ale byla o 1 281 Kč nižší. Nominální růst mezd byl zaznamenán ve všech krajích ČR.

Technická infrastruktura

Městys je napojen na kanalizaci, veřejný vodovod a plynovod. V roce 2021 byla dokončena nová čistírna odpadních vod s kapacitou 2500 EO (ekvivalentních obyvatel). Telekomunikační sítě jsou v části obce metalické, v části optické, většina obyvatel však prozatím využívá bezdrátové připojení na internet.

Nakládání s odpady – Městys má fungující systém svozu komunálního odpadu a druhotných surovin. Od roku 2020 funguje v obci tzv. DOOR to DOOR systém. Občané bydlící v rodinných domech měli možnost zdarma obdržet barevné popelnice pro třídění odpadu (modré na papír, žluté na plast a hnědé na bioodpad). Do domácností bylo rozdáno celkem 470 sad popelnic, což vedlo k zásadnímu navýšení produkce tříděného odpadu, a naopak k poklesu produkce odpadu smíšeného. Po obci jsou rovněž rozmístěny kontejnery na tříděný odpad – plasty, sklo, papír, textil a přes léto i bioodpad. Pravidelný svoz odpadu z domácností je podle druhu odpadu plasty a papír 1x za měsíc, bioodpad v zimě 1x za měsíc a v létě 1x za 14 dnů, smíšený odpad 1x za měsíc od rodinných domů a 1x za 14 dnů z bytových domů.

Sběrný dvůr na okraji městyse přijímá velkoobjemový komunální odpad, nebezpečný odpad, elektrozařízení, textilní materiál, kompostovatelný odpad, papír, sklo, plasty a kovy. Stavební suť se vyváží k recyklaci do nedalekého Kunštátu.

Doprava

Lysicemi prochází silnice druhé třídy II/376, která spojuje obec se silnicí první třídy I/43 a pokračuje dále na Kunštát. Z Lysic vedou silnice třetí třídy III/3767, III/3769 a III/37610. Pro další rozvoj obce je klíčová výstavba rychlostní komunikace tradičně nazývané jako R 43, která odvede tranzitní dopravu, a tak zlepší spojení s Brnem.

Obec nemá přímé napojení na železnici, nejbližší železniční zastávka je v obci Skalice nad Svitavou, která leží na koridoru Brno - Česká Třebová. Mezi Skalicí nad Svitavou a Lysicemi existuje autobusové spojení.

Hromadná doprava je realizována v rámci integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje IDSJMK. Obcí prochází 5 autobusových linek.

Životní prostředí

Vzhledem k tomu, že se v obci nevyskytuje průmysl znečišťující životní prostředí, nepotýká se obec s většími problémy s životním prostředím. K dobrému stavu také přispívá poloha obce mimo hlavní dopravní komunikace (dálnice a rychlostní silnice).

Jako přírodní památka je v Lysicích evidována Lysická obora pod ev. č. 1807 Oblast spravuje AOPK KS Brno.

Vybavenost

Zdravotnictví

V obci je zdravotní středisko, kde ordinují dva praktičtí lékaři pro dospělé, lékař pro děti a dorost, jeden stomatolog a jednou týdně specialisté – ortoped a gynekolog. Nemocnice je v Boskovicích (12 km), v Blansku (15 km) a v Brně (35 km).

Školství

Obec je zřizovatelem mateřské školy a základní školy. Mateřská škola byla v roce 2014 rozšířena ze tří tříd na čtyři věkově smíšené třídy, do kterých dochází 92 dětí, převážně lysických.

Základní škola Edvarda Beneše zaujímá bezesporu nejvýznamnější místo ve výchově a vštepování základních vědomostí, společenských a kulturních základů nejmladší generaci. Mimo osnovami stanovené výuky organizuje škola četné akce v rámci zájmových kroužků. Do školy v roce 2023 dochází 530 žáků. Asi 40% je lysických, zbytek z okolních obcí. Na prvním stupni je 11 tříd, na druhém stupni 12 tříd a 2 speciální třídy. O žáky se stará 75 zaměstnanců, z toho 40 učitelů, 18 asistentů pedagoga, 3 vychovatelky školní družiny a 14 nepedagogických zaměstnanců. Ve škole pracuje 23 kroužků s mimoškolními aktivitami. Ty pečují o pohybové, rukodělné, přírodovědecké, robotické a další zájmové obory. Ve škole funguje jídelna a školní družina.

Sociální péče

Sociální služby poskytuje Oblastní charita Blansko, a to v Blansku a v Boskovicích. Zajišťují i terénní služby.

V obci je pro seniory zajišťována dodávka obědů. Za poplatek je možné si objednat úklid, donášku léků a nákupů. K méně pohyblivým občanům dochází lékařská služba i charitní pečovatelská služba až do domu.

Domov pro seniory je v 6 km vzdálené Černé Hoře. Azylový dům se nachází v Boskovicích.

Kultura

Centrem kultury v obci je jednoznačně Státní zámek Lysice. Zámek je významným turistickým cílem, ale i místem konání mnoha kulturních akcí. Nejvýznamnější jsou koncerty konané vždy v červnu v rámci Mezinárodního hudebního festivalu *Concentus Moraviae*. Na těch se organizačně i finančně podílí rovněž městys Lysice. Dále se na zámku konají koncerty hudby jiných žánrů, výstavy, divadelní představení a jiné.

V obci funguje knihovna s fondem asi 20 000 svazků. V knihovně je k dispozici veřejný internet. Dále knihovna pořádá výstavy, přednášky, besedy se spisovateli a tvořivé dílničky. Spolupracuje se školkou i se základní školou např. na Noci s Andersenem, čtení pohádek dětem a pasování prvňáčků na čtenáře.

Každoroční divadelní představení ochotnického souboru KLYH se v současnosti odehrávají v sále hotelu Lidový dům, neboť dřívější tradiční základna souboru – sokolovna, je díky narušené statice v havarijním stavu.

V letních měsících je v provozu letní kino v zámecké oboře, kde se konají mimo promítání filmů i jiné kulturní akce.

O kulturních akcích jsou občané informováni místním rozhlasem, na vývěskách, v místním zpravodaji a na webových a facebookových stránkách městyse a rovněž mobilním rozhlasem MUNIPOLIS.

Seznam kulturních památek na území obce:

- Hrad Rychvald, zřícenina
- Zámek Lysice
- Kostel svatého Petra a Pavla
- Pohřební kaple svatého Kříže
- Socha Panny Marie na náměstí Osvobození
- Socha svatého Jana Nepomuckého
- Horní a dolní Kašna na náměstí Osvobození
- radnice z roku 1768
- hrobka rodiny Dubských na místním hřbitově
- škola od architekta Bohuslava Fuchse

Sport a tělovýchova

V Lysicích je v provozu letní koupaliště s hřištěm na plážový volejbal, dvě tělocvičny (obě v ZŠ), fotbalové hřiště, tenisový kurt, přírodní kluziště, v jehož areálu se nachází od roku 2022 skatepark, víceúčelové hřiště s umělou trávou u sokolovny a u základní školy. Školní tělocvičny jsou využívány i veřejností.

Správa obce

Městys je obcí podle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, a jako takový je veřejnoprávní korporací s vlastním majetkem. Městys vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. Městys je samostatně spravován patnáctičlenným zastupitelstvem. Dalšími orgány městyse jsou rada, starosta, úřad městyse a zvláštní orgány městyse. Městys spravuje své záležitosti v samostatné působnosti.

Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánu obce, vykonává tento orgán jako svou přenesenou působnost. V oblasti přenesené působnosti vykonává úřad městyse státní správu ve věcech matričních pro obce Lysice, Bedřichov, Černovice, Drnovice, Hodonín, Kozárov, Krhov, Kunčina Ves, Kunice, Lhota u Lysic, Štěchov, Lačnov, Tasovice, Voděradý, Žerůtky. Státní správu v oblasti stavebního řádu pro obce Lysice, Bedřichov, Býkovice, Černovice, Dlouhá Lhota, Drnovice, Hodonín, Kozárov, Kunčina Ves, Kunice, Lhota u Lysic, Štěchov, Lačnov, Tasovice, Voděradý, Žerůtky.

Hospodaření a majetek obce

Hospodaření obce za posledních čtrnáct let (Tab.4.)

Rok	Příjem v Kč	Vydání v Kč
2009	25 534 230	28 244 620
2010	35 282 010	30 408 200
2011	24 681 890	26 783 830
2012	26 668 910	31 930 400
2013	29 440 184	23 112 031
2014	41 403 727	39 139 490
2015	47 738 551	44 249 187
2016	37 515 813	32 860 106
2017	49 476 967	51 155 379
2018	63 788 497	66 438 041
2019	65 547 209	79 950 450
2020	107 107 622	114 264 475
2021	50 586 838	59 744 988
2022	53 337 886	48 642 189

Konkrétně za rok 2022.

Příjmy:

- daňové 41 370 541 Kč,
- nedaňové 6 612 221 Kč,
- kapitálové 432 360 Kč,
- dotace 4 922 764 Kč.

Výdaje:

- zemědělství a lesy 1 677 782 Kč
- průmysl 12 216 804 Kč
- vzdělávání 6 019 051 Kč
- církve a sdělovací prostředky 209 047 Kč
- tělovýchova a zájmová činnost 5 737 821 Kč
- zdravotnictví 1 401 850 Kč
- bydlení, služby, územní rozvoj 4 002 140 Kč
- sociální věci 289 182 Kč
- bezpečnost 40 900 Kč
- veřejná správa 8 457 257 Kč

Vnější vztahy a vazby

Městys je členem Mikroregionu Kunštátsko-Lysicko. Mikroregion je charakterizován malebnou krajinou Českomoravské vrchoviny, soustavou přírodních parků, kulturních památek a možnostmi sportovního vyžití. Mikroregion se rozkládá v severozápadní části regionu Boskovicko. Celková rozloha je 130 km². Žije zde přibližně 9 500 obyvatel ve 22 obcích.

Městys je také členem dobrovolného svazku obcí Technické služby Malá Haná, který vlastní společnost Technické služby Malá Haná s. r. o., provádějící na území městyse sběr a svoz odpadu.

Spolu s obcemi Drnovice a Voděradý městys založil dobrovolný svazek obcí Svazek obcí vodovod Marek, jehož cílem je zajistit pro členské obce dostatek pitné vody prostřednictvím vybudování napojení na dálkový vodovod Blansko.

Městys je rovněž členem Svazku obcí pro výstavbu rychlostní komunikace I/73 a Místní akční skupiny Boskovicko Plus z. s.

Členství ve svazcích a setkávání zástupců obcí posiluje vzájemnou komunikaci a spolupráci mezi obcemi a pomáhá budovat a rozvíjet dobré vzájemné vztahy.

Východiska pro návrhovou část – SWOT analýza

Silné stránky

- Příznivá věková i vzdělanostní struktura obyvatelstva
- Dobrá poloha v dopravní síti s perspektivou zlepšení
- Dobrá dostupnost předškolního a základního vzdělávání
- Základní občanská vybavenost v místě
- Fungující sběrný dvůr a systém sběru komunálního i tříděného odpadu
- Relativní blízkost větších měst a krajského města – pracovní příležitosti, dostupnost kultury, zdravotnictví, specifických služeb
- Zdravé životní prostředí
- Fungují spolky, lidé se znají, žijí spolu nikoliv vedle sebe.
- Atraktivní turistický cíl – zámek, obora

Slabé stránky

- Nedostatek stavebních pozemků brzdící bytovou výstavbu
- Zastarávání občanské vybavenosti – nutnost neustálého vynakládání prostředků na obnovu (chodníky, budovy, hřiště...)
- Ohrožení zásobování pitnou vodou v suchých měsících roku
- Nedostatek zařízení pro seniory – dům s pečovatelskou službou
- Velmi špatný stav místní sokolovny - bývalé kulturní centrum
- Problematické sladění rodinného a pracovního života – především rodiny s malými dětmi

Příležitosti

- Podporovat rozvoj bydlení
- Realizace I/73 s očekávaným zlepšením dopravní dostupnosti
- Účelné využití dotačních zdrojů pro rozvoj obce a zvýšení kvality života občanů
- Rozšířit možnost trávení volného času
- Podpora sportu
- Udržovat stávající občanské vybavení nejen v provozuschopném stavu, ale také ve stavu odpovídajícím současným potřebám obyvatel
- Posílení propagace obce

Ohrožení

- nezaměstnanost
- stárnutí obyvatelstva
- nedostatek parkovacích míst
- nedostatečné zásobování obyvatel pitnou vodou do budoucna
- nedostatek finančních prostředků na údržbu a modernizaci občanského vybavení

Návrhová část

Strategická vize

Městys Lysice jako spojení výhod velkých měst a malých obcí - dobře vybavená plnohodnotná infrastruktura a aktivní občanský život.

Městys Lysice vytvářející prostředí přátelské rodině i seniorům.

Cíle strategického plánu:

- Zlepšování kvality života obyvatelstva
- Budování a podpora služeb infrastruktury
- Ochrana životního prostředí
- Ochrana kulturních, přírodních a historických památek
- Podpora práce s mládeží, volnočasových aktivit, prevence sociálně patologických jevů
- Udržování a modernizace stávajícího vybavení obce

Rozvojové oblasti – opatření a aktivity:

Rozvojové oblasti, hlavní cíle a aktivity jsou dlouholetou vizí, která přesahuje jedno volební období. Jsou shrnuty v tabulce. Vedení obce a zastupitelé si kladou za cíl pracovat na přípravě k jejich uskutečnění a na realizaci těch, které umožní rozpočet obce podpořený dotacemi ze státních i evropských fondů.

Rozvojová oblast	Hlavní cíle	Aktivity
1. Bydlení	Opravovat a udržovat bytový fond obce, zejména startovací a sociální byty. Podporovat soukromou výstavbu k trvalému bydlení.	1.1 Údržba a postupné opravy sociálních obecních bytů. 1.2 Privatizace bytů nevhodných jako sociální a startovací byty. 1.3 Přidělování bytů podle stanovených kritérií. 1.4 Podpora při realizaci územní studie k zástavbě lokality „Padělčíky“
2. Vzdělávání a sociální oblast	Spolupracovat s MŠ i ZŠ, dále zlepšovat jejich vybavení a podporovat mimoškolní aktivity. Podporovat vzdělávací aktivity pro dospělé a seniory.	2.1 Údržba areálů MŠ a ZŠ 2.2 Materiální zabezpečení MŠ a ZŠ 2.3 Spolupráce na vzdělávacích aktivitách s MŠ, ZŠ, s místními spolky (MC, Klub seniorů,...) 2.4 Podpora péče o děti mimo MŠ
3. Kultura, sport a volný čas	Údržba kulturních památek ve vlastnictví městyse nacházejících se v katastru obce. Udržovat a modernizovat sportoviště vlastněná městysem. Podporovat smysluplné volnočasové aktivity neorganizovaných skupin i jednotlivců. Podporovat činnost knihovny. Podporovat fungování letního kina.	3.1 Zlepšování stavu kulturních památek v katastru obce vlastněných městysem 3.2 Spolupráce se státním zámekem 3.3 Renovace kluziště, zázemí a okolních prostor i pro letní provoz. Údržba a modernizace koupaliště. Osvětlení hřiště s umělou trávou na Sokolské.

Městys Lysice, Strategický plán rozvoje obce pro období 2023 - 2030

	Podpora fungování spolků. Rozvoj prostor pro činnost spolků a sdružení.	Údržba a modernizace fotbalového areálu na Oulehle vč. zázemí, vybudování běžeckých tartanových drah v zadní části. Vybudování prostoru pro volnočasové aktivity na Horkách. 3.4 Pravidelné revize a údržba dětských hřišť a koutků, péče o jejich okolí, údržba a modernizace letního kina. 3.5 Příprava nového kulturního centra na místě sokolovny. Vybudování výletišť. 3.6. Podpora spolků a zájmových skupin v obci (prostory, finanční podpora). Přestavba bytu na kluzišti na klubovnu skautů. 3.7 Finanční podpora akcí pro veřejnost. 3.8 Vybudování zázemí u rybníka Badalky
4. Veřejná infrastruktura a doprava	Zajistit dobrý stav dopravních spojení, technické infrastruktury obce (místní komunikace a chodníky, veřejné osvětlení, kanalizace, vodovod, ČOV, odvoz odpadu, dopravní značení) a občanské vybavenosti (obchody, služby). Udržení a rozšíření současných lékařských služeb. Zajištění provozu pošty. Posílení energetické nezávislosti.	4.1 Vybudování Vodovodu Marek (napojení na dálkový vodovod Blanensko). 4.2 Dokončení rekonstrukce areálu radnice - dobudování výtahu a zázemí pro technickou četbu. 4.3 Pokračování v postupných opravách veřejného osvětlení a výměnách za LED svítidla se snížením intenzity světla v noci. 4.4 Rekonstrukce Horního náměstí. 4.5 Péče o chodníky a cesty pro pěší, pravidelná údržba. 4.6 Zajištění bezpečnosti chodců na ul. Štěchovské vybudováním nových chodníků a přechodu nebo míst pro přecházení. Prodloužení chodníku z ul. Štěchovské k rybníku Badalky. 4.7 Zajištění bezpečného přístupu k zastávce u školy ze spodní části Oulehly vybudováním nového chodníku. 4.8 Cyklostezka podél Lysického potoka areálem ZEAS Lysice, a.s. Cyklostezka do Bořitova a do Žerůtek 4.9 Vybudování P+R parkoviště u zastávek hromadné dopravy v centru městyse. 4.10 Údržba a modernizace zdravotního střediska a budovy pošty. 4.11 Instalace FV elektrárny na střechu školy a dalších obecních budov.

Městys Lysice, Strategický plán rozvoje obce pro období 2023 - 2030

5. Životní prostředí	Podporovat aktivity vedoucí k údržbě krajiny a veřejné zeleně, aktivity na zlepšení životního prostředí v obci	5.1 Péče o zeleň v obci. 5.2 Péče o okolní krajinu a lesy ve vlastnictví městyse, obnova lesů po kůrovcové kalamitě. 5.3 Péče o aleje v Oboře.
6. Vedení obce, zapojení občanů	Efektivní a kvalitní správa obce, vstřícný přístup k občanům, podpora zájmu občanů o dění v obci a okolí. Zajišťování veřejného pořádku v obci. Spolupráce s okolními obcemi v rámci Mikroregionu Kunštátsko-Lysicko, MAS Boskovicko plus, Svazek obcí vodovod Marek.	6.1 Komunikace s občany (např. kulatý stůl, setkání se seniory). 6.2 Setkávání představitelů městyse a lysických spolků a organizací. 6.3 Zajišťování informovanosti obyvatel městyse (webové a FB stránky, zpravodaj, mobilní rozhlas). 6.4 Zřízení funkce obecního policisty. 6.5. Zřízení kamerového systému.

Všechny výše uvedená opatření a aktivity budou realizovány v závislosti na organizačních a finančních možnostech městyse a dotačních příležitostech.

Tento Strategický plán rozvoje městyse Lysic pro období 2023 – 2030 byl projednán a schválen na 7. jednání Zastupitelstva městyse Lysic dne 30.10.2023, usnesení č. 12.